

Insolvenční zákon. Komentář - 4. vydání

Čtvrté vydání úspěšného komentáře insolvenčního zákona reaguje na množství novel, jež byly v oblasti insolvenčního práva v době od třetího vydání přijaty. Zejména pak reaguje na novelu provedenou zákonem č. [64/2017](#) Sb., která vstoupila v účinnost 1. 7. 2017.

Komentář seznamuje čtenáře s aktuálním výkladem jednotlivých ustanovení a rozšiřuje obzory čtenářů o zkušenosti z praxe insolvenčních soudů, jelikož je opět rozšířeno a doplněno o rychle se vyvíjející insolvenční judikaturu.

Komentář je nepostradatelnou komplexní pomůckou pro insolvenční správce a další pracovníky v oblasti insolvence, pro advokáty a soudce působící v oblasti obchodního práva, pro podnikové právníky i pro ty, kteří se dostali v oblasti insolvence do postavení věřitele nebo dlužníka, případně do postavení osoby dlužníkovi blízké.

Čtvrté vydání komentáře je psáno z rozmanitých pohledů na insolvenční kolektiv autorů tvoří insolvenční soudci, insolvenční správci, zvláštní insolvenční správci, státní zástupce i advokáti.

Insolvenční zákon. Komentář - 4. vydání

Autor: Jan Kozák, Jaroslav Brož, Alexandr Dadam, Antonín Stanislav, Zdeněk Strnad, Lukáš Zrůst, Michal Žižlavský
Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018

Publikaci je možné zakoupit >>> [zde](#).

Ukázka z publikace

§ 390a

Podání návrhu na povolení oddlužení a insolvenčního návrhu

(1) Není-li dále stanoveno jinak, musí být návrh podle § 390 odst. 1 sepsán a za dlužníka podán

a) advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem, nebo

b) akreditovanou osobou; akreditovanou osobou je právnická osoba, které byla rozhodnutím ministerstva udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení podle tohoto zákona;

osoba podle písmen a) a b), která je dlužníkem zmocněna, jen aby sepsala a v jeho zastoupení podala návrh podle § 390 odst. 1, není zástupcem dlužníka v insolvenčním řízení. Při sepisu návrhu podle § 390 odst. 1 dlužníka během porady poučí o jeho povinnostech v insolvenčním řízení.

(2) Odstavec 1 se nepoužije,

a) je-li dlužníkem fyzická osoba, která má právnické nebo ekonomické vzdělání v magisterském studijním programu nebo vykonala zkoušku insolvenčního správce, nebo

b) je-li dlužníkem právnická osoba a jedná-li za ni osoba uvedená v § 21 občanského soudního řádu, která má právnické nebo ekonomické vzdělání v magisterském studijním programu nebo vykonala zkoušku insolvenčního správce.

(3) Osobě podle odstavce 1 písm. a), která sepsala a za dlužníka podala návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh podle § 390 odst. 1, náleží odměna, jejíž maximální výše činí 4 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a v případě společného oddlužení manželů 6 000 Kč bez daně z přidané hodnoty; v odměně je zahrnuta také náhrada nákladů vynaložených v souvislosti se sepisem a podáním návrhů podle části věty před středníkem. Za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390 odst. 1 a další činnosti s tím nezbytně spojené, zejména poradu s klientem a odstranění vad návrhu, jiné plnění osobě podle odstavce 1 písm. a) nenáleží.

(4) Osobě podle odstavce 1 písm. b) odměna ani jiné plnění za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu podle § 390 odst. 1 nebo poskytnutí jiné služby poskytované v oblasti oddlužení nebo v souvislosti s oddlužením nenáleží.

(5) Osoba podle odstavce 1 písm. a), která sepsala a za dlužníka podala návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh podle § 390 odst. 1, může odměnu podle odstavce 3 uplatnit pouze v insolvenčním řízení ve lhůtě podle § 136 odst. 3; tato pohledávka se považuje za pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.

(6) Soudní exekutor nemůže návrh podle odstavce 1 písm. a) sepsat a podat za dlužníka, proti němuž nebo proti jehož manželu vede exekuční řízení.

K odst. 1, 2 a 6

Až do 1. 7. 2017 bylo možné, aby návrh na povolení oddlužení podával k soudu sám dlužník. Insolvenční praxe ale ukázala, že tíživou situaci dlužníků ochotných řešit své dluhy oddlužením zneužívaly čím dál intenzivněji komerční subjekty bez odpovídajícího vzdělání, které za naprosto nepřiměřené částky (ojedinělé nebyly ani sumy v řádu několika desítek tisíc korun) poskytovaly dlužníkům vesměs nekvalitní, neodborné a neprofesionální služby, a to bez jakékoliv odpovědnosti. Nabízené kvaziprávní služby byly navíc často poskytovány i po zahájení insolvenčního řízení – typicky těsně před přezkumným jednáním a schůzí věřitelů, aniž by však takový subjekt dlužníka upozornil například na rizika spojená s vedením incidenčních sporů. Tyto tzv. oddlužovací agentury nabízely své předražené služby dokonce i v případech, kdy bylo navýsost zřejmé, že dlužník podmínky pro povolení oddlužení vůbec nesplňuje. V řadě případů proto musely být návrhy na povolení oddlužení pro své nedostatky insolvenčním soudem odmítány. Jiným důsledkem činnosti oddlužovacích společností byly návrhy, které obsahovaly chybné skutkové okolnosti či informace. Ty pak byly způsobily přivést dlužníky do ještě tíživější situace, než v jaké se před započítáním spolupráce s těmito subjekty nacházely. Jen malé procento z nich byly subjekty, jejichž cílem nebylo primárně generovat zisk, ale opravdu poskytovat kvalifikované služby (jednalo se zejména o neziskové či obecně prospěšné společnosti). Trh těchto komerčních subjektů byl ale netransparentní a neregulovaný a stát v zásadě neměl dostatečně efektivní nástroje, jak je postihnout nebo jejich činnost alespoň regulovat.

Na uvedená zjištění zareagovala s účinností od 1. 7. 2017 novela č. [64/2017](#) Sb. s cílem zabránit oddlužovacím agenturám, aby nadále profitovaly z nepříznivé životní situace a nedostatečné informovanosti dlužníků. Jinými slovy bylo smyslem této novely, aby byly minimalizovány možnosti zneužití asymetrie mezi dlužníkem a osobou sepisující návrh na povolení oddlužení v neprospěch a k tíži dlužníků.

Návrh na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem, popř. samotný návrh na povolení oddlužení (je-li podáván již po podání věřitelského insolvenčního návrhu) tak může od 1. 7. 2017 pro aktivně legitimovaného dlužníka sepsat (a za něho podat) pouze osoba, o jejíž kvalifikaci pro tento

úkon není důvod pochybovat. Zákon v této souvislosti počítá s povinným zastoupením dlužníka dvěma kategoriemi subjektů.

První kategorii představují subjekty, které mohou v zastoupení dlužníka podat návrh na povolení oddlužení, popř. též insolvenční návrh přímo ze zákona. U nich je záruka odbornosti splněna již jen z titulu jejich profesního stavu nebo jejich specifického postavení ve vztahu k insolvenčnímu řízení obecně. Do této kategorie subjektů spadají advokáti, insolvenční správci, notáři a soudní exekutoři. Dobrovolná evidence těchto osob je dostupná na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR (<https://vesta.justice.cz/>).

Do druhé skupiny patří Ministerstvem spravedlnosti ČR akreditované osoby (srov. § 418a až 418l), jejichž seznam je také veřejně dostupný na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR (<https://sako.justice.cz/>).

V souvislosti s novelou č. [64/2017](#) Sb. je třeba upozornit na přechodné ustanovení v části první čl. II bodu 2, podle kterého může právnická osoba, která ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona (tj. k 1. 7. 2017) vykonávala nikoliv za účelem dosažení zisku nejméně po dobu šesti měsíců činnost odpovídající některé z činností, které jsou zahrnuty mezi služby v oblasti oddlužení ve smyslu § 418a, poskytovat služby v oblasti oddlužení podle § 418a po dobu 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti toho zákona bez (jinak nezbytné) akreditace. Ustanovení § 390a odst. 4, § 418g odst. 1 až 3 a ustanovení hlavy II části třetí zákona se ale na takovou osobu použijí obdobně.

Výjimku z povinného zastoupení profesionálem stanoví zákon (odst. 2) pro ty případy, kde je možno s odkazem na dosažené odborné vzdělání usuzovat na odbornost fyzické osoby a její způsobilost k sepsu a podání návrhu na povolení oddlužení nebo insolvenčního návrhu bez cizí pomoci, jestliže se jedná o úpadek této fyzické osoby nebo úpadek právnické osoby, jejímž je zástupcem ve smyslu § 21 o. s. ř.

Jiné osoby nemohou návrh na povolení oddlužení a s ním případně spojený insolvenční návrh samy sepsat a insolvenčnímu soudu podat, a to ani ve své věci (srov. odlišný procesní režim takového podání v § 97 odst. 5, pokud jde o návrh na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem, a v § 393 odst. 3, pokud jde pouze o návrh na povolení oddlužení podávaný již po věřitelském insolvenčním návrhu).

Zákon dopředu připouští možné pochybnosti o eventuální nepodjatosti soudního exekutora při sepsu a podávání návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu za dlužníka, proti němuž nebo proti jehož manželu vede exekuční řízení. V takovém případě soudnímu exekutorovi výslovně zakazuje služby v oddlužení takovému dlužníkovi poskytnout (odst. 6).

Otázka eventuální podjatosti může být nastolena i v jiném případě v souvislosti s osobou sepisovatele a podatele návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu. Pochybovat o nepodjatosti insolvenčního správce ve smyslu § 24 odst. 1 by zcela jistě bylo možné se zřetelem na jeho poměr k věci nebo k osobám účastníků v případě, že by ustanovený insolvenční správce byl zároveň sepisovatelem a podatelem návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu dlužníka v tomto insolvenčním řízení (již jen např. z důvodu jedné ze základních povinností insolvenčního správce v každém insolvenčním řízení, kterou je zjišťování majetkové podstaty, kdy by podjatý insolvenční správce nemusel z rozlišných důvodů „chtít“ najít všechny majetek, o němž by mohl mít povědomí z období, kdy dlužníkovi poskytoval služby v oddlužení). Vzniku této nežádoucí situace může mj. předcházet již insolvenční soud, resp. jeho předseda při určování osoby insolvenčního správce postupem podle § 25 odst. 5, neboť jméno sepisovatele je již v okamžiku určování osoby insolvenčního správce z návrhu na povolení oddlužení, resp. insolvenčního návrhu, zřejmé. Přesto -

kdyby byla taková osoba ustanovena insolvenčním správcem ve věci dlužníka, kterému poskytovala služby v oddlužení, byla by povinna oznámit to neprodleně insolvenčnímu soudu (§ 24 odst. 1). Ten by ji pak zřejmě z funkce odvolal (a ustanovil současně insolvenčního správce nového). Vzhledem k tomu, že toto zjištění by měl odvolaný insolvenční správce učinit bezprostředně po svém ustanovení do funkce na počátku řízení, bylo by možno považovat za ospravedlnitelné, aby při dalším určování osoby insolvenčního správce předsedou insolvenčního soudu nebyl odvolaný insolvenční správce zařazen až na „konec kolečka“ v rámci příslušného kraje, ale aby mu byl „odebraný“ případ „kompenzován“ hned (tj. při nejbližším následujícím určování). Nelze totiž vyloučit, že insolvenční soud sám k této situaci mohl přispět vzhledem k tomu, že osoba sepisovatele a podatele návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu mu musela být v době určování a ustanovování insolvenčního správce již známa.

Je potřeba zdůraznit, že osoba, která je dlužníkem zvláštní plnou mocí zmocněna za něho sepsat a v jeho zastoupení podat návrh na povolení oddlužení, popř. též insolvenční návrh, není automaticky zástupcem dlužníka pro celé insolvenční řízení (tzn. zvláštní plná moc podle komentovaného ustanovení není bez dalšího procesní plnou mocí podle § 25 odst. 1 o. s. ř.). Tento zástupce tak má dlužníkovi poskytnout pouze tzv. služby v oddlužení, kterými jsou zejména sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení anebo také insolvenčního návrhu a další činnosti s tím nezbytně spojené, zejména porada s klientem a odstranění vad návrhu podle § 393 odst. 1, popř. § 128 odst. 2 (srov. § 418a). Zároveň musí tento „dočasný“ zástupce svého klienta poučit o jeho povinnostech v insolvenčním řízení. Vzhledem k vyloučení eventuálních budoucích sporů o kvalitě služeb poskytovaných zástupcem při sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení (spojeného s insolvenčním návrhem) či pro účely dohledové činnosti Ministerstva spravedlnosti ČR nebude od věci, když si splnění uvedených povinností nechá zástupce od dlužníka (písemně) potvrdit. Lze si rovněž představit, že předá dlužníkovi proti jeho podpisu například i standardizované poučení v písemné podobě.

Ve vztahu ke zvláštní plné moci přiřkládané k návrhu na povolení oddlužení (spojenému s insolvenčním návrhem) se doplňuje, že se jedná o jeden ze tří dokladů, které musejí být vzhledem k požadavku na úředně ověřený podpis (srov. § 97 odst. 2) povinně konvertovány postupem podle § 22 a násl. zák. č. 300/2008 Sb. (konverzí zákon rozumí převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo datovém souboru způsobem zajišťujícím shodu obsahu těchto dokumentů a připojení doložky o provedení konverze). Konvertované dokumenty se následně připojí k podání adresovanému insolvenčnímu soudu. Dalšími dvěma takto povinně konvertovanými dokumenty jsou jednak případné darovací smlouvy nebo smlouvy o důchodu, jsou-li zde osoby ochotné poskytnout dlužníkovi za účelem splnění oddlužení dar nebo mu po dobu trvání oddlužení platit pravidelné peněžní dávky (srov. § 392 odst. 3), jednak výslovné prohlášení obou manželů (v případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení), že souhlasí s tím, aby byl všechen jejich majetek pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů (srov. § 394a odst. 2). Mezi další povinně konvertované podklady pak ještě patří např. i hlasovací lístek věřitele, na kterého by se vztahoval § 80a (tzn. povinná elektronická forma komunikace). I na hlasovacím lístku musí být totiž pravost podpisu úředně ověřena (srov. § 401 odst. 1 a 2, resp. § 50 odst. 2).

Má-li být kvalifikovaná osoba garantem kvality návrhu na povolení oddlužení, příp. i insolvenčního návrhu, a má-li jí za jeho sepsání a podání náležet odměna, pak by to měla být ona, kdo na výzvu insolvenčního soudu vady návrhu odstraní, a to přesto, že tato osoba oprávněná k sepsání a podání takového návrhu se současně nepovažuje za zástupce dlužníka v insolvenčním řízení. Proto zákon počítá v § 393 odst. 1 (resp. § 128 odst. 2) s tím, že se výzva k doplnění návrhu na povolení oddlužení, resp. insolvenčního návrhu, pro případ, že je takový návrh sepsán a v zastoupení dlužníka podán kvalifikovanou osobou podle § 390a odst. 1, doručuje také této osobě, která návrh za dlužníka sepsala a podala a která na jejím základě zajistí bezvadnost návrhu. Stejný postup se uplatní i tehdy,

nebyl-li návrh na povolení oddlužení insolvenčnímu soudu doručen na stanoveném formuláři, ve stanoveném formátu nebo stanoveným způsobem, neobsahuje-li všechny náležitosti nebo je-li nesrozumitelný nebo neurčitý. Insolvenční soud k takovému návrhu na povolení oddlužení přihlíží a vyzve dlužníka nebo osobu, která jej za něj podala, ke zjednání nápravy postupem podle § 393 odst. 1.

Jestliže však nedostatkem řádného doručení insolvenčnímu soudu trpí insolvenční návrh podaný spolu s návrhem na povolení oddlužení (§ 390 odst. 1 věta první), insolvenční soud dlužníka, popř. osobu, která jej za něj podala, nevyzývá k jeho opravě jako v případě, že je postižen jinými vadami, neboť § 128 odst. 2 se neuplatní, když následky ve vztahu k insolvenčnímu návrhu upravuje výslovně § 97 odst. 4 a 5.

Spolu s povinným zastoupením dlužníka při podávání návrhu na povolení oddlužení (popř. i insolvenčního návrhu) byla v zájmu posílení ochrany osob, které žádají o povolení oddlužení, a z důvodu celkového ozdravení podnikatelského prostředí zavedena rovněž kompetence Ministerstva spravedlnosti ČR vykonávat (nejen nad akreditovanými osobami) dohled. Díky němu má Ministerstvo spravedlnosti ČR pravomoc sankcionovat jak akreditované osoby, tak subjekty bez akreditace v rámci správně-trestní působnosti.

Nejde-li o advokáta, notáře, insolvenčního správce, soudního exekutora, zaměstnance či kontraktora akreditované právnické osoby nebo fyzickou osobu s potřebným vzděláním, která je zástupcem právnické osoby – dlužníka ve smyslu § 21 o. s. ř., dopustí se fyzická osoba přestupku podle § 418k tím, že jinému dlužníku sepíše návrh na povolení oddlužení, případně insolvenční návrh, nebo jej v jeho zastoupení podá nebo mu poskytne jiné služby s tím související. Za tento přestupek může být potrestána pokutou až do výše 500 000 Kč. Poskytuje-li služby v oblasti oddlužení neakreditovaná právnická osoba, může být stejně postihnuta podle § 418j odst. 3 písm. c) za spáchání správního deliktu podle § 418j odst. 2.

V případě, že akreditovaný subjekt přestane splňovat podmínky pro udělení akreditace nebo bude porušovat své povinnosti, má Ministerstvo spravedlnosti ČR mj. oprávnění rozhodnout o zrušení udělené akreditace (srov. § 418f odst. 1 a 2).

K odst. 3, 4 a 5

Ve vztahu k odměně kvalifikovaného sepisovatele a podatele návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu podle § 390a odst. 1 písm. a) bylo za služby poskytované dlužníku v souvislosti s oddlužením, v § 390a odst. 3 zakotveno pravidlo její maximální výše, tedy určitá forma cenové regulace.

Za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení, ať už je podáván samostatně (v již probíhajícím insolvenčním řízení zahájeném na základě věřitelského insolvenčního návrhu), nebo spolu s dlužnickým insolvenčním návrhem, a služby v oblasti oddlužení s tím související si nemůže advokát, notář, soudní exekutor či insolvenční správce nárokovat odměnu převyšující částku 4 000 Kč, navýšenou případně o příslušnou daň z přidané hodnoty. Jedná-li se o sepis a podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení, kvalifikovaný subjekt si nemůže nárokovat odměnu v této výši od každého z manželů zvlášť. V takovém případě je totiž „společná“ odměna omezena maximální částkou 6 000 Kč, navýšenou případně o příslušnou daň z přidané hodnoty.

Je třeba upozornit na to, že zákon nestanovuje částku odměny kvalifikovaného sepisovatele a podatele návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu fixně ani neurčuje minimální výši odměny. Nic tak advokátovi, notáři, soudnímu exekutorovi či insolvenčnímu správci nebrání

dohodnout si s dlužníkem nižší odměnu nebo poskytovat služby v oblasti oddlužení třeba bezplatně. Zároveň je ale také výslovně vyloučen nárok těchto osob na jakékoliv jiné související plnění, a to i za činnosti související se sepisem a podáním návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu, jako je zejména porada s klientem, obstarání některých dalších podkladů, komunikace se soudem či věřiteli, odstranění vad podaného návrhu apod. Částka, která kvalifikovanému subjektu dle § 390a odst. 1 písm. a) náleží jako odměna, tak v sobě zahrnuje jak odměnu za práci, tak náhradu hotových výdajů.

Kvalifikované osobě zároveň nic nebrání ani v tom, aby nabídla dlužníkovi i další, navazující služby pro následující průběh insolvenčního řízení (typicky jednání s insolvenčním správcem při přezkumu pohledávek, zastupování dlužníka v případných incidenčních sporech apod.). Je pak na dohodě mezi ním a dlužníkem, zda mu tento udělí generální, plnou (procesní) moc a zda mu bude ochoten zaplatit dohodnutou odměnu za služby „navíc“, které již nesouvisejí se službami poskytovanými v oblasti oddlužení (§ 418a), neboť ty byly ukončeny podáním návrhu na povolení oddlužení, resp. též insolvenčního návrhu, popř. odstraňováním jeho vad.

Odměnu ani náhradu nákladů vynaložených v souvislosti se sepisem a podáním návrhu na povolení oddlužení, příp. i insolvenčního návrhu, ani za jiné služby poskytované v souvislosti s oddlužením a ani žádné jiné plnění si nesmí na dlužníkovi nebo třetí osobě nárokovat akreditovaná osoba podle § 390a odst. 1 písm. b), stejně jako od nich nesmí jakékoliv plnění přijímat. Akreditované osoby tak budou dlužníkům poskytovat služby v souvislosti s oddlužením zcela bezplatně. Je ovšem třeba poznamenat, že původní „ministerský“ návrh toto omezení ve vztahu k akreditovaným osobám neobsahoval. Nemožnost inkasovat odměnu za své služby v oddlužení může v konečném důsledku znamenat, že řada neziskových veřejně prospěšných právnických osob, které tyto služby do 1. 7. 2017 (byť za minimální poplatek) poskytovaly, bude od jejich poskytování muset z ekonomických důvodů upustit.

Budou-li akreditované osoby za služby poskytované v oblasti oddlužení požadovat odměnu nebo jiné plnění nebo takovou odměnu nebo jiné plnění příjmu, mohou být potrestány pokutou až do 200 000 Kč nebo zákazem poskytování služeb v oblasti oddlužení až na pět let podle § 418j odst. 1 písm. b) za spáchání správního deliktu podle § 418j odst. 1 písm. c).

Kvalifikovaný subjekt – advokát, notář, soudní exekutor a insolvenční správce –, který sepsal a v zastoupení dlužníka podal návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh, nesmí odměnu podle § 390a odst. 3 po dlužníkovi vymáhat jinak než jejím uplatněním v insolvenčním řízení vedeném proti dlužníkovi. Tuto pohledávku, která má ex lege povahu pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (resp. považuje se za ni), smí kvalifikovaný subjekt uplatnit v insolvenčním řízení jako každý jiný věřitel jen ve lhůtě podle § 136 odst. 3. Vzhledem ke svému charakteru pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou se však tato uplatňuje písemně přímo vůči osobě s dispozičním oprávněním (§ 203 odst. 1 a § 21a vyhl. č. [311/2007](#) Sb.), tedy ve smyslu § 229 odst. 3 písm. a), resp. e), vůči dlužníkovi.

S ohledem na eventuální spory o včasném uplatnění této pohledávky vůči dlužníkovi (zejména ve vztahu k postupu podle § 396, § 405 či § 418) se jako vhodné jeví, aby si osoba sepisovatele a podatele takového návrhu uschovala doklad o písemném uplatnění takové pohledávky za dlužníkem ve stanovené lhůtě, popř. potvrzení od dlužníka, že k uplatnění pohledávky došlo včas.

Následně, jakmile bude ustanoven insolvenční správce, vyrozumí sepisovatel a podatel návrhu na povolení oddlužení, popř. také insolvenčního návrhu, i insolvenčního správce (§ 203 odst. 1), nebude-li již v tu dobu pohledávka dlužníkem uhrazena (srov. § 169 odst. 2).

Z praktického hlediska není zřejmě vyloučeno, aby tato pohledávka byla uhrazena za dlužníka třetí osobou, nebo aby byla uhrazena (i dlužníkem) dokonce ještě před samotným zahájením insolvenčního řízení. Je ovšem třeba upozornit na úskalí, která to může přinášet, ať již pro kvalifikovanou osobu, nebo pro dlužníka samotného.

Z hlediska prevence před možným postihem sepisovatele a podatele návrhu na povolení oddlužení, spojeného případně s insolvenčním návrhem ze strany dohledového orgánu (Ministerstva spravedlnosti ČR) je třeba upozornit ve vztahu k návrhu na povolení oddlužení spojenému s insolvenčním návrhem na ustanovení § 36b odst. 1 písm. a) z. i. s. Toto ustanovení zákona o insolvenčních správcích vyžaduje, aby se vyžadovalo odměnu nebo jiné plnění v rozporu s § 390a odst. 3 nebo 5. Přestože se toto ustanovení [§ 36b odst. 1 písm. a) z. i. s.] vztahuje „jen“ na insolvenčního správce, nelze vyloučit obdobný postup ze strany Ministerstva spravedlnosti ČR ani ve vztahu k ostatním kvalifikovaným sepisovatelům a podatelům insolvenčních návrhů, tj. advokátům, notářům či soudním exekutorům, a to za využití jiných „sankčních“ metod a postupů. Otázkou je, nakolik by tuto skutkovou podstatu naplnilo (skutečně, nikoliv domněle) dobrovolné uhrazení této odměny dlužníkem či třetí osobou ještě před podáním (tzn. odesláním) návrhu na povolení oddlužení, spojeného eventuálně s insolvenčním návrhem, na soud [srov. ryze jazykový výklad „osobě, která sepsala a za dlužníka podala“ v odst. 3, popř. „osoba podle odst. 1 písm. a), která sepsala a za dlužníka podala“ v odst. 5]?

V případě návrhu na povolení oddlužení spojeného s insolvenčním návrhem představuje navíc hranici oprávněnosti uplatnění tohoto nároku i okamžik zahájení insolvenčního řízení, tzn. okamžik, kdy návrh na povolení oddlužení spojený s insolvenčním návrhem dojde věcně příslušnému soudu, tj. insolvenčnímu soudu (srov. § 97 odst. 1). Pohledávku postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (za kterou se tato pohledávka sepisovatele a podatele návrhu na povolení oddlužení považuje) lze totiž uplatnit pouze v insolvenčním řízení. Vyplývá tedy z komentovaného ustanovení (odst. 3 a 5) to, že tuto pohledávku lze uplatnit jedině v insolvenčním řízení, a jinak, například před zahájením insolvenčního řízení, nikoliv? Nebo to znamená, že nebude-li tato pohledávka uplatněna, resp. uhrazena jinak, například dříve, pak tak lze učinit jedině v insolvenčním řízení ve lhůtě podle § 136 odst. 3?

Všimněme si také, že problém se zahájením insolvenčního řízení odpadá v případě, kdy návrh na povolení oddlužení podává dlužník (využívaje k tomu kvalifikovanou osobu) již po zahájení insolvenčního řízení, tzn. poté, co na něho byl podán věřitelský insolvenční návrh; zde totiž již insolvenční řízení běží a postupu podle § 203 tak fakticky nic nebrání (až na zmíněný prostý jazykový výklad § 390a odst. 3 a 5).

Lze tedy uzavřít, že dobrovolné uhrazení této odměny dlužníkem či třetí osobou ještě před podáním návrhu na povolení oddlužení, eventuálně spojeného s insolvenčním návrhem, by samo o sobě zmíněnou skutkovou podstatu správního deliktu patrně nenaplnilo. Protože ale není možné odhlédnout od (minimálně pocitově) nerovného postavení dlužníka a kvalifikované osoby. Nelze odhlédnout ani od minulých negativních zkušeností dlužníků se sepisovateli návrhů na povolení oddlužení, byť se většinou nejednalo o osoby, které dnes zákonodárce považuje za dostatečně kvalifikované podle odst. 1 písm. a). Otázka „dobrovolnosti“ uhrazení odměny podle odst. 3 by tak mohla být (ve vyhrocených situacích, kdy by např. dlužník se svým návrhem na povolení oddlužení neuspěl) přinejmenším sporná. Lze proto jen doporučit, aby odměna za sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení, případně spojeného s insolvenčním návrhem, byla poprvé nárokována (inkasována) skutečně až po podání sepsaného návrhu na soud.

Dřívější platba odměny sepisovateli takového návrhu by zřejmě nemusela být praktická ani pro dlužníka vzhledem k tomu, že v tuto dobu ještě nemusí být například jisté, že návrh na povolení

oddlužení, případně spojený s insolvenčním návrhem, nebude pro své vady odmítnut. Ze strany dlužníka se proto jako nejvhodnější řešení nabízí, aby (jako osoba s dispozičním oprávněním) uhradil tuto pohledávku až (ale co nejdříve) po rozhodnutí o povolení oddlužení, kdy již bude postaveno najisto, že jeho návrh byl soudem jako kvalifikovaný akceptován, a odměna za jeho sepis a podání je tedy nárokována oprávněně.

Pokud by pohledávka na odměně kvalifikované osoby nebyla dlužníkem jako osobou s dispozičními oprávněními uspokojena proto, že tato kvalifikovaná osoba ji má za opožděně uplatněnou, může se tato osoba domáhat jejího splnění dle § 203 odst. 4 žalobou podanou proti dlužníkovi (nejde o incidenční spor).

Uplatnil-li advokát, notář, soudní exekutor či insolvenční správce svou pohledávku na odměnu za sepis a podání návrhu na povolení oddlužení, popř. též insolvenčního návrhu, v insolvenčním řízení proti dlužníkovi podle § 390a odst. 5 a dojde-li ke zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení podle § 394 odst. 1 nebo nemůže-li z důvodů uvedených v § 396, § 405 nebo § 418 dojít k jejímu vypořádání v insolvenčním řízení klasickou cestou, tj. uspokojením z majetkové podstaty proto, že je insolvenční řízení zastaveno, insolvenční soud zároveň s rozhodnutím podle § 394 odst. 2, resp. s rozhodnutím o zastavení insolvenčního řízení podle § 396, § 405 nebo § 418, uloží dlužníkovi povinnost k úhradě takové pohledávky. Uloženou povinnost pak bude možné vymáhat cestou vykonávacího či exekučního řízení, neboť takové rozhodnutí insolvenčního soudu, kterým se povinnost k úhradě odměny stanoví, poslouží kvalifikované osobě podle § 390a odst. 1 písm. a) jako exekuční titul.

V případě, že je návrh na povolení oddlužení, který byl sepsán a za dlužníka podán kvalifikovanou osobou, odmítnut insolvenčním soudem pro jeho vady způsobené touto kvalifikovanou osobou, odměna za sepis a podání vadného návrhu kvalifikovanému subjektu nenáleží (§ 396 odst. 2). To ostatně může představovat další důvod pro dlužníka vyčkat s úhradou odměny až po povolení oddlužení; z hlediska pravidel § 203 odst. 3 ve spojení s § 169 odst. 2, § 111 odst. 2 a § 5 písm. a) by tak měl dlužník učinit ale co nejdříve po povolení oddlužení, tzn. ještě před případným rozhodnutím o schválení oddlužení, jak k tomu ostatně také zákon nepřímo nabádá (srov. § 405 odst. 3 věta druhá).

Související ustanovení:

§ 24 - podjatost insolvenčního správce, § 25 - ustanovení insolvenčního správce, § 80a - forma podání do insolvenčního řízení, § 97 - zahájení insolvenčního řízení, § 128 - vady insolvenčního návrhu, § 169 - pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, § 203 - úhrada zapodstatových a jim na roveň postavených pohledávek, § 229 - dispoziční oprávnění k majetkové podstatě, § 390 - lhůta pro podání návrhu na povolení oddlužení, § 392 - přílohy návrhu na povolení oddlužení, § 393 - oprava a doplnění návrhu na povolení oddlužení, § 394 - zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení, § 395 - zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, § 396 - následky neúspěšného návrhu na povolení oddlužení, § 405 - neschválení oddlužení, § 418 - zrušení schváleného oddlužení, § 418a až 418l - akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení

Související předpisy:

§ 22 a násl. zákona č. [300/2008](#) Sb., - zákon č. [64/2017](#) Sb., - § 21 vyhl. č. [311/2007](#) Sb.

Další články:

- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)
- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. - právní rámec, převod a praktické dopady](#)